

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДПРИЄМНИЦТВА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТРАНСПОРТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ЛОГІСТИКИ В ПОВОЄННІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Денис Жежерун,

аспірант Інституту професійної освіти НАПН України,

Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-1072-9463>

Анотація. На сучасному етапі будь-які взаємодії, як на глобальному, так і на місцевому рівнях, формуються в умовах жорсткої конкуренції та постійних кризових ситуацій, що спостерігаються в Україні. Ці постійні зміни в економічному житті країни зумовили необхідність підготовки фахівців у сфері логістики. Для досягнення значних результатів у підприємницькій діяльності вже недостатньо використання лише економічних підходів. Сьогодні необхідно застосовувати сучасні прогресивні методи управління поточними процесами, щоб ефективно вирішувати завдання, які постають перед бізнесом в умовах постійних змін на ринку та економічних труднощів.

У підготовці до підприємницької діяльності у сфері логістики в Україні важливо враховувати технологічну орієнтованість, адаптацію до ринкових умов, розвиток партнерських відносин, знання місцевого законодавства та постійне освітнє підвищення кваліфікації. Тільки враховуючи ці аспекти, підприємці можуть успішно конкурувати на ринку та ефективно впроваджувати сучасні методи управління логістичними процесами. Особливості підготовки до підприємництва у сфері логістики в Україні визначаються не лише технічними аспектами, але й специфікою ринку та економічної ситуації країни.

Ключові слова: підприємництво, транспорт, логістика, професійна освіта, якості успішного підприємця, проблеми підготовки до підприємництва, професійна компетентність.

PECULIARITIES OF PREPARATION FOR ENTREPRENEURSHIP OF FUTURE SPECIALISTS IN TRANSPORT MANAGEMENT AND LOGISTICS IN UKRAINE

Denys Zhezherun,

PHD Student of the Institute of Vocational Education of NAES of Ukraine,

Kyiv, Ukraine

Abstract. At the present stage, any interactions, both at the global and local levels, are formed in the context of fierce competition and constant crisis situations observed in Ukraine. These constant changes in the economic life of the country have led to the need to train specialists in the field of logistics. It is no longer enough to use only economic approaches to achieve significant results in business. Today, it is necessary to apply modern progressive methods of managing flow processes to effectively solve the challenges faced by businesses in the face of constant changes in the market and economic difficulties.

In preparing for entrepreneurial activity in the field of logistics in Ukraine, it is important to take into account technological orientation, adaptation to market conditions, development of partnerships, knowledge of local legislation and continuous educational training. Only by taking these aspects into account can entrepreneurs successfully compete in the market and effectively implement modern methods of managing logistics processes. Peculiarities of preparation for entrepreneurship in the field of logistics in Ukraine are

determined not only by technical aspects, but also by the specifics of the market and the country's economic situation.

Keywords: entrepreneurship, transport, logistics, vocational education, qualities of a successful entrepreneur, problems of preparation for entrepreneurship, professional competence.

Умови воєнних дій в Україні призвели до раптового падіння економіки та діяльності підприємництва. Однак, завдяки державній підтримці та допомозі з боку Європейських держав, вдалося відновити та зберегти господарські суб'єкти, навіть у воєнний період. Державна підтримка спрямовувалася на створення умов для бізнесу, що сприяло зниженню податкового тягаря, спрощенню митного оформлення тощо. Фінансування інвестиційних проектів з боку іноземних інвесторів дозволило зберегти малий та середній бізнес та забезпечити робочі місця для населення. Першочерговим завданням для відновлення підприємництва є відновлення інфраструктури на деокупованих територіях та налагодження бізнес-процесів. Ресурсний потенціал конкретної області відіграє важливу роль у цих процесах, оскільки він визначає можливості та шляхи ефективного відновлення. На сьогодні питання відродження економічної та соціальної складової розвитку регіонів та держави стає актуальним завданням як для влади, так і для бізнесу та населення. Вирішення цих питань вимагає комплексного підходу та спільних зусиль всіх зацікавлених сторін.

Ключовим етапом відродження економіки є підготовка до підприємництва майбутніх фахівців з транспортного менеджменту та логістики. Адже на сучасному етапі господарювання успішність українських підприємств в значній мірі залежить від правильності та обґрунтованості обраної стратегії підприємницької діяльності та впровадження логістичних принципів у їх управління. Використання логістичного підходу в практиці господарювання дозволяє істотно підвищити прибутковість та якість сервісу, забезпечити ефективне управління потоковими процесами у економічних системах підприємства, що є ключовим фактором конкурентоспроможності. Також використання логістичного підходу створює потенційні можливості для підвищення ефективності функціонування економічної системи підприємства.

Однією з особливостей функціонування малого та середнього бізнесу є їх географічна орієнтація на споживача, що має значний вплив у період воєнних дій. Сучасний розвиток підприємництва значно залежить від регіональної приналежності та інтенсивності воєнних дій. Залежно від регіональної приналежності, деякі підприємства продовжують свою діяльність у звичайному режимі, інші змушені перенести свій бізнес у більш безпечні регіони, а деякі змушені припинити роботу зовсім. Багато науковців та практиків пропонують відповідні інструменти та механізми для розробки таких заходів, проте їхнє впровадження та ефективність на сьогоднішній день залишається переважно теоретичним та прикладним, що потребує відповідної практичної реалізації.

Основні вимоги які зараз стоять перед майбутніми підприємцями у сфері транспорту і логістики в Україні це:

1. Широкі знання в галузі юриспруденції, що охоплюють правові норми, що стосуються комерційної діяльності, такі як митне, транспортне та страхове законодавство, а також вимоги до документації, пов'язаної з транспортом, складами, продажами і фінансами. Розуміння принципів прогнозування і планування у сфері логістики. Ефективна організація перевезень товарів за допомогою різних видів транспорту. Знання основ бухгалтерського

обліку, методів управління запасами, а також принципів складського господарства. Вміння розробляти бізнес-плани, укладати договори та володіння основами ділового кореспонденту. Розуміння особливостей міжнародних перевезень.

2. Знання іноземних мов має велике значення вміння вільно володіти англійською мовою як у письмовій, так і усній формі, оскільки підприємцю може знадобитися спілкуватися з міжнародними клієнтами або партнерами. Знання інших мов також може бути перевагою.

3. Важливо, щоб майбутній підприємець був вправним користувачем комп'ютера (MS Office, Internet) і володів спеціалізованими програмами, наприклад, інформаційними системами, що призначені для автоматизованого управління бізнес-процесами в транспортній логістиці підприємства, митними програмами для декларування. Додатково, досвід роботи з транспортними порталами і знання GPS-моніторингу є важливими.

4. Також особисті якості грають важливу роль у роботі логіста. Серед них важливо мати відмінні аналітичні здібності, нестандартне мислення, здатність до ефективного реагування на непередбачені ситуації, стійкість до великих навантажень при обмеженому часі, відповідальність та уважність до деталей, повинен володіти відмінними комунікативними навичками, оскільки його робота передбачає взаємодію з різними людьми, митними та державними органами, що безпосередньо стосуються перевезень. Також важливо мати організаторські здібності для координації дій підлеглих. Наполегливість, цілеспрямованість, здатність швидко адаптуватися до мінливих обставин, а також велика працездатність і мобільність.

Чудовим прикладом українського бізнесу у сфері логістики, якому вдалося «вижити» під час війни є Нова Пошта. Це українська компанія з експрес-доставки, заснована 2001 року В'ячеслав Климівим та Володимиром Поперешнюком. Її мета — забезпечувати легку доставку для кожного клієнта — до відділення, поштомату або за адресою. Частка Нової Пошти на ринку України зараз 65%. На 24 лютого 2022 вони одразу почали евакуювати людей, посилки та обладнання з кількох терміналів. Компанія скоротила мережу відділень більш як на 80%, відправила в простій близько 1500 працівників з 32 000, а тим, хто залишився, скоротила зарплати. Близько 100 топменеджерів відмовилися від зарплати за в перші місяці війни. Наприкінці березня стало зрозуміло, що компанія встояла.

Суть в тому, що було змінено управління до рівня «Плоска компанія»:

Засновники компанії були включені у оперативне керівництво. Участь в процесі прийняття рішень була розширена до всього менеджменту, з власниками, які стежили за процесом і втручалися за необхідності.

Важливою зміною стало зникнення ієрархії. Раніше важливі рішення погоджувались на вищих рівнях керівництва, тепер все вирішувалося на рівні простої комунікації. Спостерігалось підвищення продуктивності завдяки скороченню бюрократичних процедур. Завдання, яке раніше виконувалося десятьма людьми, зараз виконували двоє-троє.

Цей досвід нам показує, що навчальні заклади мають брати до уваги методи, які допомагають підприємцям «залишатись на плаву» і навчати на їх прикладі своїх студентів. Важливо використовувати такі методи і технології підготовки до підприємницької діяльності:

- організовувати робочі практики на підприємствах,

- проводити стажування,
- запрошувати успішних підприємців у заклади освіти для проведення лекцій
- запроваджувати партнерство і спонсорство з кращими бізнесами в галузі
- моделювати підприємницькі ситуації
- працювати в командах

Зважаючи на це, системі освіти має приділятися більше уваги розробці і впровадженню оновленої методики підготовки до підприємницької діяльності майбутніх кваліфікованих працівників галузі транспортного менеджменту і логістики. Потрібен узагальнений фактичний матеріал, авторський навчально-методичний посібник який може бути використаний в оновленні змісту лекційних та практичних занять з курсів підготовки кваліфікованих фахівців з транспортного менеджменту і логістики.

Список посилань

Алексеева, С. В, Базиль, Л. О., Гриценко, І. А., Єршова, Л. М., Закатнов, Д. О., Орлов, В. Ф., & Сохацька, Г. В. (2020). *Підготовка майбутніх кваліфікованих кадрів до підприємницької діяльності в умовах розвитку малого бізнесу: теорія і практика*: монографія. Полісся.

Базиль, Л. О., Байдулін, В. Б., Гриценко, І. А., Єршова, Л. М., Орлов, В. Ф., Савченко, М. О., & Теловата, М. Т. (2022). *Молодіжне підприємництво в умовах воєнного стану*: практичний poradnik. ІПО НАПН України.

Завербний, А. С., Двудіт, З. П., & Вуек, Х. І. (2022). Особливості формування логістичних ланцюгів в умовах війни та у післявоєнний період. *Економіка та суспільство*, 43, 3-4.

<https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1750>

Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. (2020). <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020>

Кицило, Д. (2022, 22 грудня). Вячеслав Климов та Володимир Поперешнюк — підприємці року за версією Forbes. Як власники «Нової пошти» рятували свою компанію. *Forbes Ukraine*, с. 16-22.

Жежерун, Д. А (2024, Січень 22-24). Сучасні тенденції інтеграційних процесів в професійній та підприємницькій підготовці студентів в Республіці Польща. *Science and society: modern trends in a changing world*", Відень: II Міжнародна науково-практична конференція.

<https://sci-conf.com.ua/ii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-society-modern-trends-in-a-changing-world-22-24-01-2024-viden-avstriya-arhiv/>

Entrepreneurial education in Poland: The role of universities and the government. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13639080.2014.910807>

Президент України. (2013, Червень 25). *Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року*: Указ № 344/2013. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>

Program "Nova Ukrainian School" on entry into values: Kyiv. (2018).